

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอาสาพัฒนา พ.ศ. ๒๕๔๐

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนา พ.ศ. 2536 และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. ๒๕๓๘ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

อาศัยอำนาจตามความหมายในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ กระทรวงมหาดไทยจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยอาสาพัฒนา พ.ศ. ๒๕๔๐”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนา

พ.ศ. ๒๕๓๖

(๒) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนา (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๓๘ บรรดาระเบียบข้อบังคับ คำสั่งหรือข้อตกลงอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“อาสาพัฒนา” หมายความว่า บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกและผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอบรมก่อนปฏิบัติงานอาสาพัฒนา และส่งไปปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายประจำในหมู่บ้านตำบล เรียกชื่อย่อว่า “อสพ.”

“ค่าตอบแทน” หมายความว่า เงินที่กำหนดอัตราจ่ายเป็นรายเดือนและกำหนดอัตราจ่ายปลายปี เมื่อปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเรียบร้อยเป็นผลดี เป็นระยะเวลาหนึ่งปี โดยจ่ายจากเงินงบประมาณตามหลักเกณฑ์ ที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

ข้อ ๕ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทย รักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจออกข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ คำแนะนำ ติความ วินิจฉัยปัญหาอันเกิดจากการปฏิบัติตามระเบียบนี้

หมวด ๑ การรับสมัคร การคัดเลือกและการฝึกอบรม

ข้อ ๖ ให้กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการรับสมัครคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ารับการฝึกอบรม และแต่งตั้งเป็น อสพ. ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้

(๑) มีคุณสมบัติตามคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนโดยให้ นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวกับคุณสมบัติข้าราชการพลเรือนสามัญมาบังคับใช้ โดยอนุโลม

(๒) ไม่เป็นผู้มีภาระผูกพันในเรื่องการเกณฑ์ทหาร

(๓) เป็นผู้ที่มีความสมัครใจที่จะอาสาพัฒนากิจกรรมต่างๆ ในชนบทตามระยะเวลาที่ทางราชการกำหนด

(๔) เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ในสาขาวิชาที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

ข้อ ๗ ให้กรรมการพัฒนาชุมชน กำหนดแบบใบสมัคร แบบสัญญาการปฏิบัติหน้าที่แบบสัญญา คำประกัน และในการรับสมัครให้เรียกหลักฐานจากผู้สมัคร ดังนี้

- (๑) หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา
- (๒) ใบรับรองแพทย์ ซึ่งระบุว่าไม่เป็นโรคที่ต้องห้ามตามกฎหมาย ก.พ.
- (๓) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาทะเบียนบ้าน หรือสำเนาสูติบัตร หนึ่งอย่างใด โดยเขียนคำรับรองว่า สำเนาถูกต้อง และลงลายมือชื่อกำกับไว้
- (๔) สำเนาหลักฐานอื่นๆ (ถ้ามี) เช่น หนังสือสำคัญการเปลี่ยนชื่อ ชื่อสกุล ทะเบียนสมรส จำนวน ๑ ฉบับ โดยเขียนคำรับรองว่า สำเนาถูกต้อง และลงลายมือชื่อกำกับไว้

ข้อ ๘ ให้กรรมการพัฒนาชุมชนดำเนินการคัดเลือกบุคคลเข้ารับการฝึกอบรมเป็น อสพ. ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กรรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

ข้อ ๙ ให้กรรมการพัฒนาชุมชนกำหนดหลักสูตรและฝึกอบรม อสพ. ให้มีความรู้ ความชำนาญ สามารถปฏิบัติหน้าที่ อสพ. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ ๑๐ ให้อธิบดีออกบัตรประจำตัว อสพ. แก่ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ เป็นหลักฐาน ตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้

หมวด ๒ ขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาพัฒนา

ข้อ ๑๑ เมื่อได้รับการคัดเลือกและผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมก่อนปฏิบัติงานอาสาพัฒนา แล้วให้กรรมการพัฒนาชุมชนแต่งตั้ง อสพ. ไปปฏิบัติหน้าที่ในท้องที่อำเภอหรือกิ่งอำเภอที่กรรมการพัฒนาชุมชน กำหนด เป็นระยะเวลาหนึ่งปี

ข้อ ๑๒ การเปลี่ยนพื้นที่การปฏิบัติงานของ อสพ. ภายในเขตอำเภอหรือกิ่งอำเภอเดียวกันให้กระทำได้ตาม ความจำเป็น และให้อยู่ในดุลยพินิจของนายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วรายงานให้ จังหวัดทราบ

การเปลี่ยนพื้นที่การปฏิบัติงานต่างอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้ว่าราชการ จังหวัดแล้วรายงานให้กรรมการพัฒนาชุมชนทราบ

การเปลี่ยนพื้นที่การปฏิบัติงานระหว่างจังหวัด ให้กรรมการพัฒนาชุมชนพิจารณา

ข้อ ๑๓ อสพ. มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) สนับสนุนการพัฒนาชนบทระดับหมู่บ้านและตำบล ในการจัดระบบข้อมูล เพื่อ การพัฒนาชนบท และร่วมวางแผนพัฒนาตำบล
- (๒) ให้การศึกษาแก่ชุมชนโดยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน
- (๓) พัฒนาองค์กรและอาสาสมัคร ในส่วนที่กรรมการพัฒนาชุมชนมอบหมาย
- (๔) ร่วมปฏิบัติงานกับประชาชน องค์กรประชาชนตามแผนงานโครงการต่างๆ
- (๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามบทบาทที่ทางราชการมอบหมาย

หมวด ๓ การกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาพัฒนา

ข้อ ๑๔ อสพ. ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในกิ่งอำเภอ อำเภอ จังหวัดใด ให้อยู่ในการบังคับบัญชาของ พัฒนาการกิ่งอำเภอหรือพัฒนาการอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือนายอำเภอ พัฒนาการจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ตามลำดับ

ข้อ ๑๕ ให้พัฒนาการกึ่งอำเภอหรือพัฒนาการอำเภอ นักวิชาการพัฒนาชุมชนและ
พัฒนาการจังหวัดมีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ อสพ.ขณะปฏิบัติงานโดยใกล้ชิด

ข้อ ๑๖ ให้พัฒนาการท้องที่ที่ อสพ.ปฏิบัติหน้าที่ พัฒนาการกึ่งอำเภอหรือพัฒนาการอำเภอ
และพัฒนาการจังหวัดเป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานของ อสพ.ในช่วงเวลาหนึ่งปี รวมสามครั้ง ทุกระยะสี่
เดือน ตามแบบและวิธีการที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

หมวด ๔ การสิ้นสุดการเป็นอาสาพัฒนา

ข้อ ๑๗ การเป็น อสพ. สิ้นสุดลงด้วยเหตุดังต่อไปนี้

- (๑) ปฏิบัติหน้าที่ครบกำหนดเวลาหนึ่งปี
- (๒) ตาย
- (๓) ได้รับอนุญาตให้ลาออก หรือถูกสั่งให้ออกตามข้อ 18
- (๔) ถูกปลดออกตามข้อ ๒๑ (๓)

ข้อ ๑๘ อสพ. ผู้ใดประสงค์จะลาออกก่อนครบกำหนดหนึ่งปีให้เสนอหนังสือลาออกตามลำดับชั้น
ให้อธิบดีเป็นผู้พิจารณา และเมื่อได้ชำระค่าปรับตามสัญญาค้ำประกันแก่กรมการพัฒนาชุมชนแล้ว จึงให้อธิบดี
มีคำสั่งอนุญาตให้ลาออก

ภายใต้บังคับวรรคหนึ่ง อสพ.ได้ปฏิบัติหน้าที่ไม่น้อยกว่าหกเดือน ประสงค์จะลาออกให้
อธิบดีมีคำสั่งอนุญาตให้ลาออกโดยลดค่าปรับตามระยะเวลาที่เหลืออยู่

อสพ. ผู้ใดเจ็บป่วย ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ของตนได้โดยสม่ำเสมอ ถ้าอธิบดีเห็นสมควร ให้ออกจาก
การเป็น อสพ.แล้ว ให้อธิบดีสั่งให้ผู้นั้นออกได้และให้งดค่าปรับตามสัญญาค้ำประกัน

อสพ. ที่ได้รับการต่ออายุการปฏิบัติหน้าที่ประสงค์จะลาออก ให้อธิบดีมีคำสั่งอนุญาตให้ลาออก
โดยไม่ต้องชำระค่าปรับ

หมวด ๕ วินัยและการดำเนินการทางวินัย

ข้อ ๑๙ อสพ.ต้องรักษาวินัยตามที่กำหนดเป็นข้อปฏิบัติไว้ในหมวดนี้ โดยเคร่งครัดอยู่เสมอ

ข้อ ๒๐ อสพ.ต้องประพฤติปฏิบัติตามวินัยข้าราชการโดยให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ
พลเรือนมาบังคับใช้โดยอนุโลม

ข้อ ๒๑ อสพ. ผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ผู้นั้นเป็น
ผู้กระทำผิดวินัย จักต้องได้รับโทษทางวินัย

โทษทางวินัยมี ๓ สถาน คือ

- (๑) ภาคทัณฑ์
- (๒) งดจ่ายค่าตอบแทนปลายปี
- (๓) ปลดออก

ข้อ ๒๒ การลงโทษ อสพ. ให้ทำเป็นคำสั่ง วิธีการออกคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษ ให้เป็นไป
ตามระเบียบที่ ก.พ. วางไว้โดยอนุโลม ผู้สั่งลงโทษต้องสั่งลงโทษให้เหมาะสมกับความผิด และมีให้เป็นไปโดยบทบาท
โดยอคติ หรือโทสะจริต หรือลงโทษผู้ที่ไม่มี ความผิด ในคำสั่งลงโทษให้แสดงว่าผู้ถูกลงโทษกระทำความผิดกรณี
ใดตามข้อใด

ข้อ ๒๓ การดำเนินการทางวินัยแก่ อสพ. ซึ่งมีกรณีอันมีมูลว่ากระทำผิดวินัย ให้สอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรมโดยไม่ชักช้า

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงให้ดำเนินการตามวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควรถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน และในการสอบสวนนี้จะต้องแจ้งข้อกล่าวหา และสรุปพยาน หลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา เมื่อดำเนินการแล้วถ้าฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยก็ให้ดำเนินการตามข้อ ๒๔ หรือข้อ ๒๕ แล้วแต่กรณี ถ้ายังฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัย จึงจะยุติเรื่องได้

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสอง ให้อธิบดีหรือผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๑๔ เป็นผู้สั่งแต่งตั้ง

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการสอบสวนพิจารณาเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรมและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวน ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม

ข้อ ๒๔ อสพ. ผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาส่งลงโทษภาคทัณฑ์หรืองดจ่ายเงินค่าตอบแทนปลายปีตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ สำหรับการลงโทษภาคทัณฑ์ให้ใช้เฉพาะกรณีกระทำผิดวินัยเล็กน้อย หรือมีเหตุอันควรลดหย่อนซึ่งยังไม่ถึงกับต้องถูกลงโทษงดจ่ายค่าตอบแทนปลายปี ให้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดหรืออธิบดีพิจารณาดำเนินการลงโทษตามควรแก่กรณี

ในกรณีกระทำความผิดเล็กน้อยและมีเหตุอันควรงดโทษ จะงดโทษให้โดยกล่าวตักเตือนหรือให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือไว้ก่อนก็ได้

ข้อ ๒๕ อสพ. ผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้อธิบดีส่งลงโทษปลดออก

ข้อ ๒๖ อสพ. ผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและเป็นกรณีความผิดปรากฏชัดแจ้งตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน อธิบดีจะดำเนินการตามข้อ ๒๓ โดยไม่สอบสวนก็ได้

ข้อ ๒๗ เมื่อผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการทางวินัยไปแล้ว ให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาของ อสพ. ผู้ขึ้นตามลำดับจนถึงอธิบดี

ในกรณีที่อธิบดีได้รับรายงานตามวรรคหนึ่ง มีความเห็นขัดแย้งกับความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดเกี่ยวกับการพิจารณาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายหรือการอันใดไม่ว่าในทางจะเป็นโทษหรือเป็นคุณแก่ อสพ. ผู้ให้ให้อยู่ในดุลยพินิจของอธิบดี

ข้อ ๒๘ อสพ. ผู้ใดถูกส่งลงโทษตามระเบียบนี้ ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ได้ ดังนี้

(๑) การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของผู้บังคับบัญชาที่ต่ำกว่าผู้ว่าราชการจังหวัดให้อุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๒) การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของผู้ว่าราชการจังหวัดหรืออธิบดี ให้อุทธรณ์ต่อปลัดกระทรวงมหาดไทย

การวินิจฉัยของผู้มีอำนาจตาม (๑) และ (๒) ให้ถือเป็นที่สุด การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษให้อุทธรณ์ภายในสามสิบวัน นับแต่วันรับทราบคำสั่งลงโทษ

หมวด ๖ สิทธิประโยชน์ของอาสาพัฒนา

ข้อ ๒๙ อสพ. จะได้รับสิทธิประโยชน์จากกรมการพัฒนาชุมชน ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าตอบแทน ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมก่อนส่งตัวไปปฏิบัติหน้าที่ ค่าใช้จ่ายในการปฐมนิเทศ การสัมมนา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ครั้งแรก ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเมื่อมีการเปลี่ยนพื้นที่การปฏิบัติงานใหม่ และค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับกรมการพัฒนาชุมชนเมื่อปฏิบัติหน้าที่ครบหนึ่ง ปี ตลอดจนค่ารักษาพยาบาลประจำตัว อสพ.ให้มีสิทธิเบิกได้ตามที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลัง

(๒) วุฒิบัตรรับรองความรู้ความสามารถ เมื่อปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเรียบร้อยเป็นผลดีและครบกำหนดเวลาหนึ่งปี

(๓) อสพ. มีสิทธิลาภิกษส่วนตัว ลาป่วย หรือลาคลอดบุตรได้ โดยเสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชา จนถึงผู้มีอำนาจอนุญาต ทั้งนี้ให้นับระยะเวลาลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาบังคับใช้โดยอนุโลม

ข้อ ๓๐ อสพ. ที่ปฏิบัติหน้าที่ครบหนึ่งปีแล้ว และมีผลงานดีเด่นอาจได้รับการพิจารณาจากกรมการพัฒนาชุมชนให้ต่ออายุการปฏิบัติหน้าที่ได้อีกคราวละหนึ่งปี ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๑ การปฏิบัติภารกิจใดๆ ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการและยังไม่แล้วเสร็จในวันที่ระเบียบนี้ ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตามระเบียบที่ใช้บังคับอยู่เดิม จนกว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ หรือจนกว่าสามารถดำเนินการตามระเบียบนี้ได้

ประกาศ ณ วันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐

เสนาะ เทียนทอง

(นายเสนาะ เทียนทอง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย